

մեզ»։ ԺԱՄԱՆԱԿ. 1268 թ. փրկչական. «Արդ գրեցաւ սա ի թվիս հայոց ՌժԸ, ի թա՛գութե՛ն Հեթմոյ բարեպաշտի, ի դիտապետութե՛ն Տ՛ն Յակովբայ (ընդդժուածը յետին գրչով քերուածի վերայ), որ յայսմ ամի կարգեցաւ առաջնորդ ս՛ր եկեղեցւոյ հայկազեան քրիստոնէիցս և յաջորդ աթոռոյ ս՛ր լուսաւորչին մերոյ Գրիգորի. յամենան փետրվար, որ աւր ժի էր»։

Ծանօթ. Վերնագիրները կարմրագեղով. պարբերութիւնների սկզբնա-տառերը կարմիր երկաթագիր. գլուխների առաջին զիրը գծական—բուսական զարդագիր, միագոյն, գորշ։

Թուականի տամաւորը քերուած է յիշատակարանի մէջ. պէտք է լինի ժ, որով և ՉԺէ թուականը համապատասխան կլինի Յակոբ Կլայցեու կաթուղիկոսութեան առաջին տարուան, համաձայն յիշատակարանի։

Նկարուած է 219^ա. բնագիրը 11×11 սմ., մեր նկարը 10×11 սմ., քիչ փոքր բնագրից։

89. Մատ. Ս. էջմ. Գ. № 359/2627: Աստուածաշունչ, նկարազարդ, նուրբ մագալապ. 541 թերթ։ ԳԻՐ բոլորգիր փոքրատեսակ, երկիջեան, 19×5½ սմ.: ԳՐԻՉՆԵՐ. Յակոբ 141^բ և Սարգիս քահանայ (Պիծակ). 250^ա, 284^ա. վերջինս և Նկարիչն է. նա գրել է Նեեմիից մինչև վերջը։ ՍՏԱՅՈՂ և ԺԱՄԱՆԱԿ Յակոբ կաթուղիկոս Կլայցեի (1267/8—1287) հաւանօրէն վաթսուեանական թուականների վերջերին, երբ արդէն Սարգիս Պիծակ ձեր էր։ Գուցէ Յակոբ գրիչն էլ նոյնը լինի, որ գրել է կաթուղիկոս զառնալուց առաջ. Ստացողի յիշատակարանք 309^բ, 399^բ. ԿԱԶՄՈՂ Յովհաննէս սարկաւազ, 541^ա., գրութեան ժամանակից նշաններից դատելով։

Վերջին նուիրատուն՝ Նւզինէ տիկին, քոյր Գէորդ Դ. կաթուղիկոսի։

Նկարուած է միայն Սարգիս քահանայի գիրը. 445^բ. բնագիրը 19×5½ սմ., մեր նկարը 11×3 սմ.։

90. Մատ. Ս. էջմ. № 365/382 (Կ. 358), Աւետարան. բուրք 34.2×25,2 սմ.: Թերթ 353: ԳԻՐ. Անցման, խոշոր, արեւելեան բոլորգիր, որ Մեծ Հայքում ժԳ. դարում և մասամբ յետոյ գործադրում էր երկաթագրի փոխարէն։ Երկիջեան 25,7×6,7 սմ.: ԳՐԻՉ և ՍՏԱՅՈՂ. Առաքեալ քահանայ. ՏԵՂ. Աստապատ գիւղաքաղաք, ընդ «հովանեաւ ս՛ր Վարդանիս»։ ԺԱՄԱՆԱԿ «(ե)աւթն հարիւր տասն ութ»=փրկչական 1269 թ.։

Ծանօթ. Թուականի հարիւրաւորը «եաւթն» է և ոչ գաւառարարառով «աւթն»=ութ, որովհետեւ յիշատակարանի համեմատ Աւետարանիս ստացող Առաքել քահանան մանկութեան հասակում կարնոյ քաղաքում գերի է ընկնում Թաթարների ձեռքը և Թաւրէժ բերում, որտեղից ապա ազատուելով՝ անցնում է Գառնի ուսանելու և այնտեղից Աստապատ իբրև քահանայ։

Նկարուած է 187^բ., բնագիրը 14,3×6½ սմ., երկբորդ տողից. մեր նկարը 15,3×6,9 սմ., քիչ մեծ բնագրից։

91. Մատ. Երուս. Ս. Յակ. № 2563/8., Աւետարան ոսկեկազմ, Շղթայակրի ժամանակից, 37,7×24 սմ., մէջքը, 9,2 սմ.: Ճոխ նկարներով և